

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Toma Nadejda

Judecători: Țurcan Anatolie și Cobzac Elena

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatei Dărănuță Liuba, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, în cauza penală privind-o pe,

Dărănuță Liuba XXXXX, născută la XXXXX,
originară din com. XXXXX, r-nul XXXXX,
domiciliată în com. XXXXX, r-nul XXXXX,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 22.10.2016 – 20.02.2017;

Instanța de apel: 15.05.2017 – 19.09.2017;

Instanța de recurs: 29.01.2018 – 02.05.2018.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Caușeni din 20 februarie 2017 a fost încetat procesul penal în cauza penală de învinuire a lui Daranuță Liuba în săvârșirea infracțiuni prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, pe episodul din 23 septembrie 2015, partea vătămată XXXXX, în legătură cu faptul că, exista o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași fapta de încetare a urmăririi penale.

A fost încetat procesul penal în cauza penală de învinuire a lui XXXXX în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, pe episodul

din 23 septembrie 2015, partea vătămată XXXXX, în legătură cu faptul că, exista o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane pentru aceeași faptă de încetare a urmăririi penale, însă în privința acesteia hotărârile nu se contestă.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Dărănuța Liuba este învinuită de faptul ca, activând in calitate de director al gimnaziului din com. XXXXX, raionul XXXXX, în baza ordinului nr. 146-A din 01 aprilie 2013 și fiind în virtutea art. 123 alin. (2) din Codul penal, persoana publică și acționând cu titlu oficial, deoarece i s-au atribuit anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acționând contrar prevederilor art. 3 art. 5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptata la Roma la 04.11.1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997; art. 24, alin.(2), art.25 alin. (1), art.27 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, adoptata la 29.07.1994, art. 135 alin.(1) lit. H), i), j), κ), l), m) din Codul educației, care o obligau să contribuie la dezvoltarea fizică a copilului, intelectuală și morală și fiind cadrul didactic sa nu admită tratamente și pedepse degradante, discriminarea sub orice forma și aplicarea nici unei forme de violență fizică sau psihică, să nu supună pe nimeni la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, să poarte răspundere pentru viața și sănătatea copilului aflat în custodia autorității publice din numele căreia activează, în scopul ascunderii neprofesionalismului în vederea contracarării lipsei de disciplină și absentări din partea elevilor gimnaziului, la data de 23 septembrie 2015 pe parcursul primei ore de studiu de limbă română, acționând cu intense sub pretextul soluționării unui eventual conflict survenit între dirigintele clasei a 9-B, Eșanu Rodica, organizatorului gimnaziului Vatamaniuc Anna și elevul clasei a 9-a B, XXXXX, a.n. XXXXX, pe motiv ca, acesta ar fi încălcat sistematic prevederile Regulamentului intern al gimnaziului care ar prevedea în mod obligatoriu purtarea uniformei alb-negru și ca ar fi refuzat să accepte să îmbrace cămașa albă propusă de către diriginta sa, Eșanu Rodica și că, a absentat de la ore nemotivat șapte zile consecutiv, și urmărind scopul intimidării acestuia și întru demonstrarea supremației sale și cauzării intenționate a durerilor și a suferințelor fizice si psihice și fiind în stare să înțeleagă ca, aceste acțiuni pot duce la deformarea personalității victimei în virtutea vârstei sale fragede adolescentina, reproșându-i că, lipsește nemotivat de la ore și nu poartă cămașa albă conform Regulamentului intern al gimnaziului, a aplicat în privința lui XXXXX, violența fizică prin aplicarea unei lovituri puternice cu palma în regiunea tâmpiei pe stânga, astfel, cauzându-i intenționat dureri fizice și suferințe psihice, care în sine reprezenta tratament inuman și degradant. Potrivit Raportului

de expertiză psihiatrico-psihologică legală nr. 49-a 2016 din 28.01.2016 s-a stabilit că, starea emoțională a minorului XXXXX reflecta o tensiune internă cauzată atât de psiho-trauma trăită, cât și de însuși procesul de cercetare, iar starea psiho-emoțională a minorului de intensitate medie, care ar putea influența comportamentul părții vătămate în viitor, reflectate asupra personalității sale, cât și însușirea „lecției”: totul se obține prin aplicarea constrângerii față de persoanele inferioare lui”.

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Daranuța Liuba se învinuiește ca, a comis tratamente inumane și degradante, acțiuni prin care au cauzat dureri și suferințe fizice și psihice, acțiuni săvârșite cu buna știință asupra unui minor, profitând de starea de neputința a victimei, care se datorează vârstei sale fragede adolescentina, de către o persoana publică care acționează cu titlu oficial, adică a comis infracțiunea prevăzută la art. 166¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal.

Tot ea, Dărănuța Liuba, activând în calitate de director al gimnaziului din s. XXXXX, raionul XXXXX, în baza Ordinului nr,146-A din 01.04.2013 și fiind în virtutea art. 123 alin. (2) din Codul penal, persoana publică și acționând cu titlu oficial, deoarece i s-au atribuit anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acționând contrar prevederilor art. 3, art. 5 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, adoptată la Roma la 04.11.1950, la care Republica Moldova a aderat la 12.09.1997; art.24, alin.(2), art.25 alin.(1), art.27 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, adoptată la 29.07.1994, art. 135 alin. (1) lit. h), i), j), κ), l), m) din Codul educației, care o obligau să contribuie la dezvoltarea fizică a copilului, intelectuală și morală și fiind cadrul didactic să nu admită tratamente și pedepse degradante, discriminarea sub orice formă și aplicarea nici unei forme de violență fizică sau psihică, să nu supună pe nimeni la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante, să poarte răspundere pentru viața și sănătatea copilului aflat în custodia autorității publice din numele căreia activează, în scopul ascunderii neprofesionalismului în vederea contracarării lipsei de discipline și absențări din partea elevilor gimnaziului, sub pretextul clarificării situației privind absențele nemotivate de la ore ale elevului XXXXX, a.n. XXXXX, pe care-l avea în ocrotirea sa și urmărind scopul intimidării acestuia și întru demonstrarea supremației sale, și cauzării intenționate a durerilor și a suferințelor fizice și psihice și fiind în stare să înțeleagă că, aceste acțiuni pot duce la deformarea personalității victimei în virtutea vârstei sale fragede adolescentina, pe parcursul primei ore de studiu de educația tehnologică, a solicitat minorului XXXXX să o urmeze în biroul său de serviciu din incinta gimnaziului din com. XXXXX, unde, după ce a închis ușa la birou, fără a spune

ceva, a aplicat ultimului câteva lovituri puternice cu palma peste față, peste cap și l-a tras de par, aplicându-i și trei lovituri cu un baston din plastic de culoare albastră, în partea de sus a piciorului stâng și o lovitură peste mână, cauzându-i suferințe psihice și fizice. Cât și l-a îmbrâncit și l-a apucat de scurtă în care era îmbrăcat, zdruncinându-l în rezultat la ce, scurta s-a rupt. Conform Raportului de expertiză psihiatrico-psihologica legală nr.235 a-2016 din 24.03.2016 s-a constatat că, minorul XXXXX a suferit traumă psihologică de intensitate medie în rezultatul acțiunilor violente îndreptate asupra sa, care lasă amprenta asupra personalității sale, pune în pericol sănătatea psihică și relațiile inter-personale de viitor, riscând de a deveni victima la însușirea rolului de a se păstra în poziția inferioară, trăind sentimentul respingerii, umilirii, neacceptării etc..

Astfel, prin acțiunile sale intenționate, Dărănuța Liuba se învinuiește că a comis tratamente inumane și degradante, acțiuni prin care a cauzat dureri și suferințe fizice și psihice, acțiuni săvârșite cu bună știință asupra unui minor, profitând de starea de neputință a victimei, care se datorează vârstei sale fragede adolescentină, de către o persoană publică care acționează cu titlu oficial, adică a comis infracțiunea prevăzută la art. 166¹ alin. (2) lit. a) din Codul penal.

3. Sentința instanței de fond a fost atacată cu recurs de către procurorul în Procuratura Căușenii, Tatiana Șchiopu, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea sentinței, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță, în alt complet, invocând următoarele argumente:

- instanța de fond la emiterea soluției în cauza deferită spre examinare, menționând că, au fost stabilite circumstanțe care impun încetarea procesului, din motiv că, s-a bazat pe faptul că, există o hotărâre a organului de urmărire penală asupra aceleiași persoane, pentru aceeași faptă din 04 mai 2016;

- instanța de fond, a reținut și prevederile art. 22 alin. (3) din Cod de procedură penală, potrivit căreia hotărârea de scoatere a persoanei de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale, împiedică reluarea urmăririi penale, precum și punerea sub urmărire penală mai gravă sau stabilirea unei pedepse mai aspre;

- la 10 noiembrie 2015 de către Procuratura Căușeni a fost pornită urmărirea penală în temeiul art. 328 alin. (1) din Cod penal, pe faptul că, la data de 23 septembrie 2015, înaintea începerii orelor, în biroul dirigintei clasei a IX-a B, Eșanu Rodica, a apărut o neînțelegere cu elevul XXXXX. Disputa era axată asupra faptului că, prima i-a reproșat acestuia că, încalcă sistematic Regulamentul intern al gimnaziului, deoarece nu poarta cămașa albă și a refuzat s-o îmbrace pe cea i-a dat-o diriginta;

- prin ordonanța din 10 decembrie 2015, la cauza penală nr.2015180794 a fost conexată cauza penală nr. 2015188009 pornită în baza art. 166¹ alin.(2) lit. a) Cod penal, într-o singură procedură. La data de 09 februarie 2016 Dărănuța Liuba și Vatamaniuc Anna au fost recunoscute în calitate de bănuite de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal și art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal. La data de 04.05.2016 a fost dispusă încetarea urmăririi penale în privința lui Dărănuța Liuba și Vatamaniuc Anna de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, pe motivul existenței circumstanțelor ce condiționează excluderea urmăririi penale pe episodul din 23.09.2015. La data adoptării soluției privind încetarea urmăririi penale în privința lui Dărănuța Liuba și Vatamaniuc Anna de comiterea infracțiunii prevăzută de art. 328 alin. (1) Cod penal, urmărirea penală în baza art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal, era începută cu respectarea prevederilor legale;

- procesul penal în baza art. 328 alin. (1) Cod penal a fost încetat în baza altor temeiuri decât din lipsa faptului infracțiunii sau lipsa elementelor infracțiunii și anume că, norma articolului 328 Cod penal nu conține în sine în calitate de calificativ al excesului de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, acțiuni însoțite de aplicarea violenței prin formele ei fizice sau psihice. Excesul de putere însoțite de aplicarea violenței care, anterior modificărilor operate până la intrarea în vigoare a Legii nr.252 din 08 noiembrie 2012, se conținea la prevederile lit. a) alin. (2) ale art. 328 Cod penal, s-a regăsit în component de infracțiune prevăzută la art.166¹ alin.(2) lit. a) Cod penal, respectiv decade încadrarea suplimentară a acțiunilor acestora și în prevederile art. 328 alin. (1) Cod penal. Mai mult prin ordonanța din 09.02.2016 lui Dărănuța Liuba și Vatamaniuc Ana li s-a imputat și art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal;

- instanța de judecată incorect a aplicat drept temei de încetare a procesului penal pe episodul din 23.09.2015, faptul că, exista o hotărâre a organului de urmărire penală de încetare a urmăririi penale asupra aceleași persoane, pentru aceeași faptă, cât și prevederile art. 22 alin. (3) Cod de procedura penală. De fapt, urmărirea penală nu a fost încetată din lipsa faptului infracțiunii sau lipsa elementelor infracțiunii, circumstanțe prevăzute la art. 275 pct. 1) și pct. 3) Cod de procedură penală, circumstanțe ce exclud urmărirea penală și care ar exclude faptele de maltratare comise de către Dărănuța Liuba și Vatamaniuc Anna asupra minorului XXXXX. Însă a fost încetată din alte temeiuri invocate supra, temeiuri care nu exclud faptul existenței infracțiunii, și respectiv, alta ar fi fost situația când s-ar fi dispus încetarea urmăririi penale în temeiul art. 275 pct. 1) și pct. 3) Cod de procedură penală și odată cu expunerea unor astfel de temeiuri, ar fi fost imposibilă

incriminarea inculpatelor Dărănuță Liuba și Vatamaniuc Anna a infracțiunii prevăzută la art. 166¹ alin. (2) lit. a) Cod penal. Urmărirea penală de învinuire a lui Dărănuță Liuba și Vatamaniuc Anna în baza art. 328 alin. (1) Cod penal a fost încetată, deoarece faptele de maltratare a minorului XXXXX comise de ultimele, nu se cuprind în dispozițiile art. 328 alin. (1) Cod penal.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, a fost admis recursul procurorului, casată sentință cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

5. În motivarea soluției adoptate instanța de recurs a menționat că, la judecarea cauzei penale instanța de fond a comis erori care ar putea aduce la încălcarea prevederilor art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale conform căruia, orice persoana are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituita de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa, într-o limbă pe care o înțelege.

Astfel, instanța de apel a reținut că, potrivit materialelor cauzei și anume inițial a fost pornită cauza penală pe art. 328 alin. (1) Cod penal (f. d. 1-2 Vol. I). Temei a pornirii urmăririi penale a servit plângerea lui XXXXX locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX prin care a solicitat să fie luate măsuri cu directoarea gimnaziului din s. Tocuz, Dărănuță Liuba și profesoarele Ișan Rodica și Vatamaniuc Anna, care la 23.09.2015 în timpul orelor de studiu l-au abuzat fizic pe feciorul sau XXXXX din motive necunoscute.

La data de 09.12.2015 (f. d. 83, Vol. I) a fost pornită cauza penală în baza art. 166 alin. (2) lit. a) Cod penal. În baza raportului de autosesizare a procurorului Tatiana Șchiopu, pe faptul în care s-a constatat că la data de 23.09.2015 elevului XXXXX i-a fost aplicată violentă fizică și psihică de către directorul gimnaziului Dărănuță Liuba și organizatorul gimnaziului Vatamaniuc Anna.

Cauzele penale respective au fost conexe într-o singură cauză penală, fiind atribuit nr. unic 2015180794 f.d. 95-96, reieșind din faptul că între aceste două infracțiuni exista legătura directă.

La data de 04.05.2016 a fost emisă ordonanța de încetare parțială a urmăririi penale nr. 2015180794 în privința lui Dărănuță Liuba, doar pe capătul de bănuială adusă acestora în baza art. 328 alin. (1) Cod penal pe motiv că exista circumstanțe ce exclud urmărirea penală și anume norma art. 328 alin. (1) Cod penal nu conține în calitate de calificativ al excesului de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu, acțiuni însoțite de aplicarea violenței prin formele ei fizice și psihice. Excesul de

putere sau a depășirii atribuțiilor de serviciu operate până la intrarea în vigoare a Legii nr. 252 din 08.11.2012 se conținea prevederile art. 328 alin. (2) lit. a) Cod penal, s-a regăsit în component de infracțiune în art. 166¹ Cod penal, introdus prin Legea nr. 252 din 08.11.2012.

Ulterior acțiunile inculpatei Dărănuță Liuba au fost reîncadrate în art. 166¹ alin. (1) lit. A) Cod penal.

Astfel au fost pornite două cauze penale în baza a două norme diferite din codul penal cu respectarea prevederilor procesual penale, inclusiv și cauza penală nr. 2015188009 în baza art. 166¹ alin. (1) lit. a) Cod penal.

Prin urmare, instanța de apel a specificat că, instanța de judecată incorect a aplicat drept temei de încetare a procesului penal pe episodul din 23.09.2015, faptul că există o hotărâre a organului de urmărire penală de încetare a urmăririi penale asupra aceleiași persoane, pentru aceiași faptă, cât și prevederile art. 22 alin. (3) Cod de procedură penală. De fapt, urmărirea penală nu a fost încetată din lipsa faptului infracțiunii sau lipsa elementelor infracțiunii, circumstanțe prevăzute la art. 275 pct. 1) și pct. 3) Cod de procedură penală, circumstanțe ce exclud urmărirea penală și care ar exclude faptele de maltratare comise de către Dărănuță Liuba și Vatamaniuc Anna asupra minorului XXXXX. Însă a fost încetată din alte temeiuri invocate supra, temeiuri care nu exclud faptul existenței infracțiunii.

Urmărirea penală de învinuire a lui Dărănuță Liuba în baza art. 328 alin. (1) Cod penal a fost încetată, deoarece faptele de maltratare a minorului XXXXX comise de ultimele, nu se cuprind în dispozițiile art. 328 alin. (1) Cod penal.

Analizând materialele cauzei sub aspectul respectării prevederilor normei - principiul referitor la dreptul la un proces echitabil, instanța de apel a concluzionat că, acest drept a fost încălcat.

Instanța de fond fără a examina probele, fără a audia părțile, fără a intra în esența problemei prin a face o analiză minuțioasă a probatorului, pripit a emis soluția contestată.

6. Decizia instanței de recurs este atacată cu recurs în anulare de către avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatei Dărănuță Liuba, care solicită admiterea recursului, casarea deciziei Curții de Apel Chișinău, cu emiterea unei noi hotărâri de menținere a sentinței.

În motivarea recursului a invocat următoarele argumente:

- a fost emisă o decizie contrar legii, or, soluția pronunțată nu este prevăzută de lege, instanța de recurs depășindu-și vădit împuternicirile atribuite prin lege;

- norma legală prevăzută de art. 22 Cod de procedura penală spune clar și exhaustiv că se interzice reluarea urmăririi penale sau punerea repetată sub

învinuire a aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă. Instanța de recurs nu a invocat nici existența unor fapte noi ori recent descoperite și nici un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă;

- în speța, s-a ignorat existența unei hotărâri irevocabile pe acest caz (ordonanța de încetare parțială a urmăririi penale din 04.05.2016), respectiv și a autorității lucrului judecat (bis de eadem re ne sit actio), și s-a dispus tragerea repetată a Liubei Dărănuță la răspundere penală pentru aceeași faptă.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 452 alin. (1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, persoanele menționate în art. 401 alin. (1) pct. 2) și 3), și în numele acestora, apărătorul sau reprezentantul lor legal, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârilor judecătorești după epuizarea căilor ordinare de atac.

În corespundere cu prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului în anulare cu menționarea cazurilor prevăzute în art. 453 și cu argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

Prin trimitere la dispoziția art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, se menționează că hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise doar la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Prin urmare, instanța de recurs remarcă faptul că, dreptul de a declara recurs în anulare, poate fi exercitat numai în privința hotărârilor judecătorești prin care a fost judecată cauza penală în fond, adică hotărârile irevocabile de condamnare, de achitare sau de încetare a procesului penal, după epuizarea căilor ordinare de atac, reglementate de Capitolul IV, Secțiunea I și Secțiunea II ale Codului de procedură penală – adică calea apelului și recursului ordinar.

Analizând dispozițiile legale expuse mai sus în raport cu speța dată, rezultă că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, nu cade sub incidența categoriilor de hotărâri irevocabile prevăzute la alin. (1) art. 452 Cod de procedură penală, ce pot fi contestate cu recurs în anulare la Curtea Supremă de

Justiție, iar recursul în anulare declarat, este inadmisibil, deoarece o asemenea hotărâre nu este susceptibilă de a fi atacată cu recurs în anulare, mai mult ca atât prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, a fost admis recursul procurorului, casată sentința cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecători.

În consecință, având ca reper prevederile art. 455 alin. (2) pct. 7), art. 453 Cod de procedură penală, instanța decide inadmisibilitatea recursului înaintat, din motiv că nu îndeplinește cerințele de conținut.

8. În conformitate cu art. 432 alin.(2) pct.1) și art. 456 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatei Dărănuță Liuba, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 septembrie 2017, deoarece nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 455 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la data de **14 iunie 2018**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena